

طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی، طب سنتی «مجموعه‌ای است از دانش‌تها، مهارت‌ها و اعمال که بسر پایه نظریه‌ها، باورها و تجربه‌های بومی فرهنگ‌های مختلف است، خواه قابل شرح باشد یا نباشد، کم در بهداشت و نیز پیشگیری، تشخیص، بهبود و مداوای بیماری‌های جسمی و ذهنی مورد استفاده قرار می‌گرفتند.»

نگاهی اجمالی به پیشینه طب سنتی طب سنتی به‌خصوص در آسیا و آفریقا قدمتی بسیار طولانی دارد و توانسته بيماران متعددی را درمان و جان انسان‌های زیادی را از مرگ نجات دهد، البته طب سنتی هم مانند طب مدرن گاهی با ناکامی و حتی تلفات مواجه بوده، اما با گذشت زمان و کسب تجارب جدید، پیوسته راه تکامل را طی کرده است.

ذکر این نکته نیز ضروری است که طب سنتی (اعم از یدوای و غیریدوای) در ایران

دارد، اما متأسفانه بخش پزشکی ما فاقد بیمارستان تخصصی طب سنتی است و نظام بهداشت و درمان ایران فقط به ایجاد هشت دانشکده طب ایرانی و طب سنتی در دانشگاه‌های خود اکتفا نموده است و لذا به نظر می‌رسد با کم کاری در این زمینه، به نوعی در حال از دست دادن یافته‌هایی هستیم که دانشمندان ایرانی و اسلامی خالق، مبدع و مبتکر آن بوده‌اند.

با کمال تأسفد حتی گاهی بین پزشکان انواع طب سنتی نیز اختلاف نظر عمیق وجود دارد و با این‌که این دو مقوله (پزشکی مدرن و طب سنتی) در ارتباط نزدیک با یکدیگر قرار دارند و در واقع می‌توانند در قالب طب تلفیقی، مکمل و مددکار هم باشند و نواقص و کاستی‌های یکدیگر را با اتکا به دانش روز و تجربه قدیم برطرف نمایند، اما گسسترش طب سنتی در مقاطع مختلف، همواره با فراز و فرود همراه بوده است.

چند سؤال در مورد طب سنتی این درست است که برخی افراد ناوارد از طب سنتی سوءاستفاده نموده و باعث بدنامی این نوع از طبابت شده‌اند، اما در

درمانی مدرنی که در اختیار پزشکی نوین قرار دارد و تفکیک و دسته‌بندی تخصصی انواع بیماری‌ها، از مزایای این نوع از درمان به‌شمار می‌رود.

همچنین طب نوین در درمان بیماری‌های احاد و خاصی مثل جراحات ناشی از حوادثی مانند شکستگی جمجمه در تصادفات یا مجروحیت‌های جنگی یا رفع مشکلات ناشی از ترکیدن یا پاره شدن آپاندیس و موضوعات مشابه آن کاربرد بیشتری دارد و گاهی امکان سرعت بهبودی را افزایش می‌دهد.

تنوع روش‌های درمانی نیز از مزایای مشترکی است که در هر دو مورد (طب سنتی و طب مدرن) البته با شکلی عمدتاً متفاوت مصداق دارد.

چند سؤال در مورد طب سنتی این درست است که برخی افراد ناوارد از طب سنتی سوءاستفاده نموده و باعث بدنامی این نوع از طبابت شده‌اند، اما در

احمد رضا هدایتی

عین‌حال مهجوریت و موانع موجود در مسیر احیا و شکوفایی طب سنتی سبب شده تا امروز این سوالات برای بسیاری از افکار عمومی مطرح شود که اگر جایگاه و موقعیت طب سنتی مجدداً و در حد شایسته آن ترمیم و بازسازی شود، منافع چه کسانی در معرض خطر قرار می‌گیرد؟ گروهی نیز می‌پرسند اگر واقعاً در این زمینه از سوی متولیان نظام پزشکی کشور نظرفنی یا حتی اختلاف‌نظری وجود ندارد چرا مؤثرتری دارد.

البته ویژگی‌های دیگری مانند وفور انواع گیاهان دارویی در ایران و دسترسی ارزان، عوارض کمتر داروهای گیاهی نسبت به داروهای شیمیایی، کم هزینه بودن نسبت به پزشکی مدرن و قدمت آن در ایران، از مزایای دیگر طب سنتی محسوب می‌شود. متقابلاً ابزار و امکانات تشخیصی و بعضاً

به یمن بهره‌مندی از وجود دانشمندانی مانند ابن سینا، زکریای رازی، ابومنصور موفق هروی، ابوعبید جوزجانی، سعید اسماعیل جرجانی و دهها دانشمند نامی و گمنام دیگر، فراتر از تعریف فوق و حاصل تجربه توأم با تحقیق و مطالعه است.

همان‌طور که اشاره شد، با این‌که جهان اسلام و کشورهای مانند ایران و بسیاری از دیگر کشورها در کسب دستاوردهای طب سنتی نقش اساسی داشته‌اند، اما متأسفانه در سایه غفلت مسئولین ذی ربط در کشور ما، کشورهای مانند کره، چین و ژاپن از همه ابزار و امکانات حتی با استفاده از سرپال‌های تلویزیونی در تلاشند تا مانند سایر موارد، همه دستاوردهای طب سنتی قدیم را نیز به نام خودشان ثبت کنند.

به عنوان مثال؛ با این‌که کشور ما در ردیف پرچمداران طب سنتی جهان قرار

علم به مثابه کالای عمومی

در علم اقتصاد یک مفهوم با عنوان «کالای عمومی» وجود دارد. کالای عمومی کالایی است که وقتی یک فرد از آن کالا استفاده و یا آن را مصرف میکند، آن کالا تمام نمی‌شود. به عبارتی همه افراد جامعه می‌توانند از این کالا استفاده نمایند. اما در رابطه با کالای خصوصی، وقتی یک نفر آن را مصرف می‌کند، تمام می‌شود. در این میان صحبت از مالکیت کالا به میان نمی‌آید، بلکه مصرف کالا مهم و مورد نظر است. به عنوان مثال نوشیدنی آبمیوه یک کالای خصوصی محسوب می‌شود زیرا به محض اینکه یک فرد آن را بنوشد، فرد دیگری نمی‌تواند آن را مصرف کند و با مصرف و نوشیدن آن توسط اولین فرد؛ محتوا به اتمام می‌رسد و دیگر موجودیتی برای استفاده سایرین باقی نمی‌ماند. اما کالای عمومی کالایی است که اگر همه

افراد هم مصرف کنند، تمام نمی‌شود؛ به عنوان مثال «امنیت» یک کالای عمومی است که وقتی تولید می‌شود همه افراد می‌توانند به صورت هم‌زمان از آن بهره ببرند بدون آنکه مصرف آن توسط یک فرد موجب شود که مقدار آن کم شود یا مصرف یک فرد موجب شود که فرد دیگری نتواند از آن استفاده کند. علم نیز به مثابه یک کالای عمومی است و میتوان گفت علم یک پدیده اجتماعی و یک پدیده جمعی است.

علم یک «کالای عمومی زنده» است که هم در تولید آن باید همه با تعداد زیادی از اعضای جامعه مشارکت کنند و هم پس از تولید به راحتی و به رایگان در اختیار همگان قرار می‌گیرد. می‌توانند آن را مصرف و از آن استفاده کنند و هم هرچه افراد آن را مصرف کنند نه تنها به اتمام نمی‌رسد بلکه افزایش می‌یابد. در اصل زنده بودن پدیده به همین معنی است که هر چه بیشتر آن را به کار بگیریم کم نمی‌شود بلکه بیشتر می‌شود. در مثال دیگری میتوان گفت که فیلم تلویزیونی یک کالای عمومی است زیرا همه با هم می‌توانند ببینند بدون آنکه استفاده یک فرد جا را برای دیگران تنگ کند و با اینکه تماشای همگان موجب کاهش یا اتمام آن می‌شود. اما در فرآیند تماشا کردن افراد و بینندگان، حجم فیلم یا کیفیت آن افزایش نمی‌یابد. بنابراین یک فیلم تلویزیونی پس از پخش شدن میتواند به عنوان یک کالای عمومی مرده، تولید شده و مصرف شده تلقی گردد؛ اما علم این گونه نیست. علم زنده است و هر چه بیشتر

مختلف از جمله پزشکی (البته در حدی کمتر از سایر علوم)، به پهنانه رتقاء جایگاه علمی ایران در قالب مقاله‌های پژوهشی به رایگان و بدون ایجاد ارزش افزوده در اختیار دیگران قرار می‌گیرد. لذا با رغب بیشترف‌های شگرف علم پزشکی نوین در ایران و برخورداری این سرزمین از جایگاه سوم تنوع و تولید گیاهان دارویی، مشکل خام‌فروشی این بخش نیز هنوز لاینحل باقی مانده است؟ لازم به یادآوری است که طبق آمارهای اعلام شده از سوی مراجع ذی ربط بین‌المللی، حجم تجارت جهانی

آرایشی بهداشتی هستند و از این تعداد ۱۰۰ تا ۷۰۰ گیاه و به روایتی دیگر هزار و ۷۳۰ گونه منحصراً در ایران رویش کرده و یک ظرفیت انحصاری در کشور محسوب می‌شوند.

دکتر محمدحسن عصاره، دبیر ستاد گیاهان دارویی کشور چندی پیش ضمن یادآوری آمار و ارقام فسوق اعلام کرده؛ ظرفیت اسمی عصاره، اسانس و عرقیات تولید شده در کشور از ۵۹ هزار تن در سال به ۱۷۲ هزار تن رسیده است که تا سال ۱۴۰۴ باید به ۴۰۰ هزار تن برسد. عصاره افزوده؛ ایجاد یک میلیون اشتغال و افزایش سطح زیر کشت به ۵۰۰ هزار

گیاهان دارویی از ۶۰ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۶ به ۱۰۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۰ افزایش یافت و براساس پیش‌بینی بانک جهانی در سال ۲۰۵۰ گردش مالی و تجارت جهانی متمرکز و مبتنی بر گیاهان دارویی و داروهای گیاهی به حدود پنج هزار میلیارد دلار خواهد رسید.

در این رابطه ایران کشوری ممتاز و رتبه بالا از نظر غنای گیاهی و تنوع زیستی و دارای ۱۱ اقلیم از ۱۳ اقلیم شناخته شده جهانی است. بر اساس نظر گیاه‌شناسان و پژوهشگران، تعداد گونه‌های گیاهی ایران در حدود ۸ هزار گونه است که از نظر تنوع زیستی حداقل دو برابر قره ارواست. تحقیقات نشان داده است که بیش از دو هزار و ۳۰۰ گونه از گیاهان کشور دارای خواص دارویی، عطری، ادویه‌ای و

صفحه ۸

سه‌شنبه ۲۰ آبان ۱۳۹۹

۲۴ ربیع‌الاول ۱۴۴۷ - شماره ۶- ۲۲۶

راهکارهایی برای حفظ امنیت و کنترل دانش آموزان در فضای مجازی

دانش آموز پاک روی خط پاک

مریم کمالی‌نژاد
تا پیش از پاندمی کرونا، روش‌هایی که برای حفظ کودکان و نوجوانان در فضای مجازی، به والدین ارائه می‌شد، محدود و متفاوت بود. این روزها، به‌خاطر آنلاین شدن مدارس و آموزش‌های مجازی، همه دانش‌آموزان باید کم موبایل یا تبلت که به اینترنت مجهز است، در اختیارشان باشد. برخی از دانش‌آموزان به تازگی به فضای مجازی وارد شده‌اند و تا پیش از این موبایل هم نداشتند، برخی دیگر به دلیل وضعیت پیش آمده، اجازه استفاده از اینترنت به آن‌ها داده شده است و مابقی نیز ساعات بیشتری را در فضای مجازی می‌گذرانند. والدین علاوه‌بر نگرانی بابت کیفیت آموزش مجازی و بازدهی آن، نگران امنیت فرزندشان در فضای مجازی هم هستند. اگر واقع‌بین باشیم، معترف خواهیم بود که فضا به‌طور کلی برای همه ستین مناسب نیست و این فقط مباحث اخلاقی را شامل نمی‌شود بلکه، وجوه مختلفی دارد که در ادامه به آن‌ها خواهیم پرداخت. ما می‌خواهیم در این نوشتار به راهکارهای اشاره کنیم که والدین برای حفظ امنیت و سلامت روان فرزندانشان در فضای مجازی، به آن‌ها احتیاج دارند.

راه نو، زندگی نو

اگر گمان می‌کنید با تهیه کردن یک موبایل و تبلت و اینترنت پرسرعت برای فرزندانتان، وظیفه شما در بخش تحصیل و آموزش به پایان رسیده است، سخت در اشتباهید. تا پیش از این بچه‌ها مدرسه می‌رفتند و بخش بزرگی از بار آموزش و حتی تربیتی کودک به دوش مدرسه و اولیاء آن بود، اما اگر منصف باشیم باید بپذیریم که یک معلم به تنهایی نمی‌تواند با شیوه مجازی، چندین و چند کودک را هم‌زمان آموزش بدهد.
کما اینکه وضعیت تکنولوژی آموزشی در نظام آموزشی ما ضعیف است. تنها راه چاره این است که والدین باید مسئولیت خود را در این زمینه بپذیرند و قبول کنند که دیگر وضعیت مثل سابق نیست و باید به کمک معلم و مربی بیایند. علاوه بر این مسئله، می‌بایست کنترل دانش‌آموزان را در فضای مجازی به عهده بگیرید و حواستان به فرزندتان باشد. در ادامه راهکارهایی را در این زمینه ارائه می‌دهیم.

۱- گفت‌وگو با کودک

با فرزندتان صحبت کنید او باید بداند که در محیط و شرایط جدید چه چیزهایی انتظارش را می‌کشد و خوش‌خیالانه و ناگاه برخورد نکند. البته لازم نیست او را بترسانید یا نسبت به محتوای نامناسب تحریک و کنجکاوش کنید، بلکه کافی است درباره‌اش با او صحبت کنید و سؤال‌های احتمالی‌اش را پاسخ بگویید و به او اطمینان بدهید که کنارش هستید و کمکش می‌کنید و البته بفهمانید که حواستان به او هست. می‌توانید با استفاده بازی و فیلم‌های مناسب اصطلاحات رایج‌انه‌ای را به کودک یاد دهید؛ اصطلاحاتی مثل آزار و اذیت اینترنتی، آداب معاشرت، مخالفت در برابر ویروس و مناسب با سن و سال کودک‌کنان اصول یعنی در اینترنت را به او آموزش دهید.

۲-قانون بگذارید

اینکه کودک با نوجوان شما برای تحصیل به اینترنت احتیاج دارد، دلیل بر نقض تمام قوانین اینترنتی خانه‌تان نیست، بلکه تنها باید قوانینش را تغییر دهید. اگر تا پیش از این فرزندتان فقط یک ساعت در روز اجازه استفاده از اینترنت را داشت، الان می‌توانید آن را تنها به ساعات آموزش آنلاین، تغییر دهید. نباید اجازه دهید که دسترسی به اینترنت مداوم بوده و حتی شب تا صبح هم دانش‌آموز به پهنانه درس خواندن به آن دسترسی داشته باشد.

۳-برنامه کلاسی

برنامه مدرسه فرزندتان را چک کنید. از زمان برگزاری کلاس‌ها آگاه باشید. معلم و اعضای کلاس را بشناسید.
خاصه برای کودکان ابتدایی باید بدانید که فرد اضافه و ناشناسی در کلاس بچه‌ها حضور نداشته باشد.

۴-مراقب باش

به کودک‌آگاهی بدهید که وقتی میکروفون و یا وبکم روشن باشد، صدا و

تصویرش منتشر می‌شود و این به معنای این است که تمام کلاس احتمالاً او را می‌بینند.
باید مراقب رفتار و ظاهرش باشد.

۵-خانه یا مدرسه

هم خودتان مراقب باشید و هم به فرزندتان آموزش بدهید که نباید اطلاعات شخصی خود و خانواده‌اش را در محیط اینترنت به کسی بگوید. حتی اگر معلمش باشد و این کار را باید به بزرگ‌ترهایش سپارد. والدین مدرسه نباید از بچه بخوانند آدرس و شماره تلفن و یا نام و آواهر برادر و دیگر اطلاعات خانوادگی را به‌صورت مجازی به آن‌ها بدهد. بلکه برای این دست موضوعات باید با والدین کودک تماس بگیرند. بنابراین این فرزند شما باید مطلع باشد که اطلاعات شخصی و خانوادگی را به کسی ندهد.

۶-کیچا هستی؟

برخی از گوشی‌های تلفن همراه به سادگی می‌توانند مکان کودک را مشخص و منتشر کنند. این بخش از تلفن همراه را غیرفعال کنید.

۷-سیم‌کارت امن

سیم‌کارت‌های امن برای کودکان تهیه کنید. سیم‌کارت دانش‌آموز و سیم‌کارت‌هایی که با اینترنت پاک، وگازپی می‌شوند و دانش‌آموزان با استفاده از این سیم‌کارت‌ها فقط به اینترنت داخلی دسترسی دارند.

۸-تلفن همراه ما

اگر گوشی موبایل خودتان را برای آموزش در اختیار کودکان قرار می‌دهید، لازم است که بقیه ایللیکشن‌ها را غیرفعال کنید. تصور کنید که زمان یادگیری و کلاس آنلاین، واتس‌اپ و اینستاگرام، و فال باغش و حواس بچه را با پیام‌هایش برت کنند و او را با محتوایی که مناسب سن‌و‌سالش نیست روبه‌رو کنند. شاید لازم باشد بخش‌های دیگری از تلفن همراهتان را هم پاک‌سازی کنید.

۹-جست‌وجوی امن

در محیط اینترنت هم برای حفظ کودکان در مقابل محتوای نامناسب کارهایی انجام شده است. به‌طور مثال در گوگل می‌توانید تنظیمات سرچ‌سیف (safe search) را انجام دهید، با این تنظیمات ساده و سریع، به گوگل می‌فهمانید که فقط محتوای امن را نمایش دهد، همان چیزهایی که شما تعیین کرده‌اید. با اینکه از موتورهای جست‌وجوی کودکان مثل kidex استفاده کنید.

۱۰-چطور کنترل کنم؟

در اینترنت به دنبال نرم‌افزارهایی که به شما قدرت کنترل تلفن همراه کودک را می‌دهد بگردید.
حکلی appاست parental control ، برچ کنید تا نتایج متفاوتی برایتان پیدا کند و هر کدام به شما کمک می‌کنند تا کنترل بهتری بر محیط کار فرزندتان در گوشی موبایل یا تبلت داشته باشید.

۱۱-چه چیزی لازم دارم؟

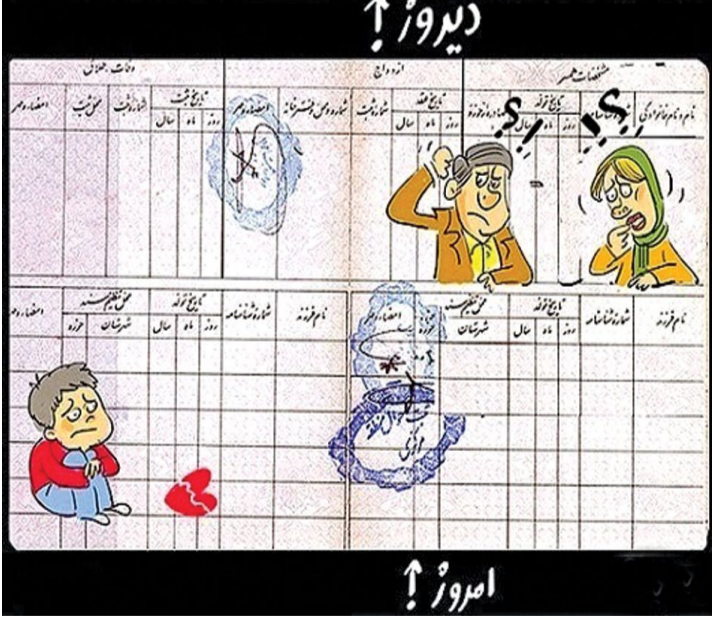
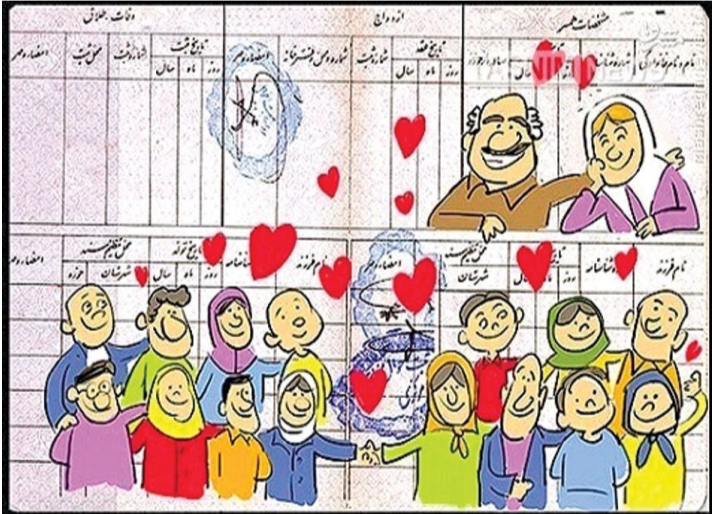
همان‌طور که در بالا هم اشاره شد اگر فرزندتان از تلفن همراه شما برای آموزش مجازی استفاده می‌کند، لازم است که دسترسی او را به ایللیکشن‌های شخصی‌تان مسدود کنید. مثل تلگرام، واتس‌اپ و… هر آن چیزی که برای کودک مناسب نیست. اگر هر کودک‌تان تلفن شخصی خودش را دارد، لازم است که از نصب کردن برنامه‌های اضافه خودداری کنید. اجازه ندهید فرزندتان تبلت یا گوشی موبایلش را با بازی‌ها نامناسب خرید ضروری و یا ایللیکشن‌هایی که هیچ احتیاجی به آن‌ها ندارد بر کند. به‌جای این‌ها می‌توانید لیستی از بازی‌های آموزشی و سایت‌های مناسب در اختیارش قرار دهید که اگر وقت اضافی‌ها هم داشت با آن‌ها خودش را سرگرم کند.

۱۲-کنارم باش

فرزندتان را با موبایل، تبلت یا لپ‌تاپ تنها نگذارید. اگر توی اتاقش است، باید در اتاق را باز بگذار. اجازه ندهید که مدام از هدفون و هندزفری استفاده کند. بگویید که می‌خواهید صدای کلاس را بشنودید. مدام به او سرس بزیند و کنارش باشید، البته لازم نیست که به این خاطر حواشان را برت کنید، بی‌سرص صداسرکنی کنید و حواستان به فعالیت‌هایش باشد.
۱۳-درباره تبلیغات و خرید
فرزند شما ممکن است مدام با تبلیغات روبه‌رو شود، تبلیغات مجازی که او را به خرید کردن تحریک می‌کنند. فرقی نمی‌کند خرید یک کتاب کمک درسی باشد یا یک وسیله بازی یا پوشاک. باید به او درباره تبلیغات آگاهی بدهید، همچنین درباره خرید اینترنت به اندازه کافی مهارت داشته باشید و فرزندتان را هم آگاه کنید.
منبع: مجله زن روز

اجتماعی

Ejtemae @kayhan.ir

کشور در بهبود اوضاع جمعیتی کشور را باقی گذاشته است. در هر کشوری یک فرصت طلایی برای جبران خسارت جمعیتی یا بی‌توجهی نسبت به این پنجره جمعیتی نام دارد. این پنجره ۴۰ تا ۴۵ سال جرمی به‌سوی صدمه کشوری اتفاق می‌افتد که در پنج سال آخر این پنجره، شروع به بسته شدن می‌کند و زمان طلایی همان ۴۰سال است که برای کشور ایران این پنجره از سال ۱۳۸۵ باز شده و در حدود ۲۶ سال دیگر از این فرصت باقی مانده است.

البته در این بین باز بودن پنجره جمعیتی در ایران هنوز جای امید برای جبران آسیب‌ها و پیامدهای عقب‌افتادگی و

زاویه داشتن برخی از مقامات با نگرانی‌های جمعیتی رهبری و دغدغه‌مندان این حوزه، کار را به جایی رسانده است که امروزه ایران اسلامی در کاهش فرزندآوری از ترکیه و آمریکا سبقت گرفته و پیش‌بینی‌ها حاکی از این می‌باشد که کشور ما در سال ۱۴۰۹ به پیری جمعیت خواهد رسید؛ در حالی‌که رهبر معظم انقلاب در مرداد ماه سال ۱۳۹۰ طی سخنانی، رسمی و علنی به‌موضوع «جمعیت» و لزوم مقابله با سیاست‌های «تحدید نسل» اشاره و تأکید

تبدیل فرزندآوری به فرهنگ؛ کاربردی‌ترین سیاست برای افزایش جمعیت

منیره غلامی توکلی

کردند که «هر اقدام و تدبیری برای کم کردن جمعیت باید پس از ۱۵۰ میلیون نفر صورت بگیرد». ششین اصطلاح «پیری جمعیت» یک چیز است و دیدن پیامدهای آن چیز دیگری است؛ شاید تلخی این اصطلاح در تعریف آن مستتر باشد؛ «جمعیت پیر» همان ابلابنشانی و افزایش مستمر و مداوم جمعیت در سنین ۶۰ و ۶۵ سال به بالا است و خطرات مختلفی چون «تغییر نظام‌های تربیتی و مفاهیم اخلاقی، کاهش نشاط اجتماعی - اقتصادی، کاهش اقتدار سیاسی، تغییر در ترکیب‌های دینی را در حوزه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به دنبال دارد.

صداپتبه این خطرات، پیامدها و در طول زمان بحران‌های سختی مثل کاهش حجم و رشد جمعیت ملی؛ کاهش باروری و قدرت تجدید نسل؛ افزایش میانه سنی و سالمندی جمعیت را در حوزه جمعیتی کشور سبب می‌شود و از طرف دیگر در بحث اقتصادی، باعث کاهش جمعیت در سن کار؛ کاهش رشد اقتصادی؛ پایین

«تاخیر در ازدواج»، «افزایش طلاق»، «فاصله زیاد ازدواج تا فرزندآوری»، «عدم حمایت مالی و بیمه‌ای از زوج‌های نابارور»، «عدم تمایل زوج‌ها به بچه‌دار شدن»، «رواج تک‌فرزندی» و «برخ بالای سبقت جنین در کشور» از پدیده‌های نامناسب اجتماعی است که تأثیر مستقیمی بر کاهش نرخ باروری و حرکت جامعه به سمت «جمعیت سالمند» دارد. مسئله جمعیت تا حدی حائز اهمیت است که تمامی کشورهای نزدیک به «پیری جمعیت» یا درگیر با «سالمندی جمعیت» با اجرای سیاست‌های جمعیتی بر محور افزایش نرخ تولد به دنبال برون‌رفت از آن هستند و با اجرای سیاست‌های تشویقی، زوج‌ها را به فرزندآوری بیشتر ترغیب می‌کنند.

در جامعه ما بین تعداد فرزند دلخواه و فرزند موجود در خانواده، فاصله قابل توجهی وجود دارد که به‌طور ناخواسته در اثر تنگناهایی‌از جمله مشکلات اقتصادی، مضللات فرهنگی و اجتماعی رُخ داده است.

در ایین بین «معضلات فرهنگی» مسئله‌ای ریشه‌دار است و به‌اواخر دهه ۶۰ با شعارهای «فرزند کمتر زندگی بهتر» یا «بست، دو فرزند کافیت» که خود نوعی حرکت فرهنگی محسوب می‌شد بسر می‌گردد. در آن دوران اعمال قوانینی چون عدم پوشش بیمه فرزند چهارم به بالا یا جدیت در دستسور کار دولتمردان قرار گرفت و همین امور سبب شد تا در کوتاه‌ترین مدت زمان ممکن، یعنی اوایل دهه ۷۰ به بالاترین سطح اهداف جمعیتی متوقف می‌شد اما متأسفانه این روند تاکنون ادامه یافته و باعث شده که آمار مولید در کشور برای چهارمین سال متوالی رشد منفی داشته است.

واضح است که وقتی در برهه‌ای از زمان برای کاهش جمعیت «فرزندآوری» به‌عنوان یک ضد فرهنگ تبلیغ شد حلالی